

TIDNING FÖR SVENSKARNA I ESTLAND

ÅTTONDE
ÅRG.

N° 8

Prenumerationspris:

Helt år Emk. 200:—
Halvt " " 125:—

I utlandet:

Helt år Emk. 350:—
Halvt " " 200:—

Utkommer
alla onsdagar

Redaktion:

Svenska Folkförbundet
Ansv. red.: M. Westerblom
Reval, Riddaregatan 3.

Annonspis

enligt överenskom-
melse.

För längre annonse-
ring beviljas rabatt.

25 febr.

1925

FÖRENINGAR FÖR JORDBRUKETS UNGDOM

(Slut)

Det är en sund självtillit samt övning av självverksamhet och självansvar, som J. U. F. (Jordbrukareungdomens Förbund) i Sverige vill utveckla för att såmedelst fostra goda människor och dugliga samhällsmedborgare, vilka äro varmt intresserade av modernaringen, jordbruket, och som själva önska bliva duktiga jordbrukare och jordbrukarehustrur. För att nå dithän är det emellertid nödvändigt, att de unga trivas i jordbrukshemmet och finna glädje vid utövandet av arbetena där. För barnet är ingenting roligare än att själv få äga något och själv kunna göra något. Båda dessa saker äro goda, sunda begär, som böra befordras under ungdomsåren. Detta kan ske genom och under arbetet i ungdomsföreningarna.

Verksamhetslusten och lusten att spara för att få äga något kunna ock, i förening med kunskaper, rätt snart ge medel för anskaffande och formande av egna hemmet. Och detta: ett eget, lyckligt hem, är ett mål, som varje yngling och varje ungdom har rätt att sträva efter. Det

målet är värt mera än tillfälliga njutningar och nöjen, och dessa få därför ej drivas så, att de undanskymma ett viktigt livsmål. Den, som åt tanken på ett eget, gott jordbrukarehem offrar sina drömmar, sin längtan och sin idoga sträven, han vinner det vanligen också.

Kan då en sådan förening som J. U. F. passa här i Estlands svenskbygder? — Den frågan är redan i en föregående uppsats med ja besvarad.

Kan en sådan förening göra liknande nytta här som i Sverige? — Ja, dylika föreningar synes mig kunna göra samma eller större nytta här än i Sverige.

När kan en sådan förening bildas? — Den kan och bör bildas nu denna vinter. Till att börja med borde bildas 1 ungdomsavdelning å Wormsö, 1 å Nuckö och 1 för Rickholtztrakten, och dessa avdelningar skulle anslutas till S. O. V.

Huru skall detta ske? — Jo, ungdomen i de byar, som bekvämt kunna tillhöra samma förening, sammankallas till en skola eller bondgård. Här besluta de bilda ungdomsförening och anteckna sina namn å en medlemslista. Så uppgöres och beslutas om regler eller stadgar, ty ordning

och reda skall det vara i alla föreningar. Det tillhör god svensk sed. Slutligen väljes en styrelse för föreningen. Och så är denna färdig att börja sitt arbete.

Jag har erfarit, att å Wormsö redan finnes en syförening för flickor. Ävenså kan jag förråda, att Birkas lärarinnor nyligen igångsatt syaftnar för flickor från Nuckö. Deltagarna i dessa båda syföreningar böra naturligtvis, komma med i blivande ungdomsföreningar, och där forstätta sina syaftnar. Sålunda har på sätt och vis redan gjorts en början till sådana föreningar på Wormsö och Nuckö. — För igångsättning av dylika föreningar kan påräknas hjälp av den svenska lärarepersonalen. Även Birkaslärarna äro villiga medverka.

Hur böra en ungdomsförenings stadgar eller arbetsregler se ut? Exempelvis som följande förslag: Förslag till stadgar för (Nuckö) S. O. V.-s Ungdomsförening.

§ 1.

(Nuckö) S. O. V.-s Ungdomsförening har till ändamål att i samarbete med föreningen Svenska Odlingens Vänner stödja dennas arbete för bevarande av svenskhet och svensk kultur i svenskbygden och härvid åväg-

bringa en ungdomens självuppföstran genom att:

1. verka för förädlandet av ungdomens liv, nöjen och seder.
2. sprida upplysning om och väcka intresse för hembygden och dess utvecklingsmöjligheter, varvid främst skall avses att stärka ungdomens håg och höja dens duglighet för jordbrukarens yrke,
4. på olika sätt främja ungdomens verksamhets- och bildningsbegär.

§ 2.

Föreningens angelägenheter skötas av en styrelse, bestående av 6 medlemmar, vilka väljas årligen vid årets första månadmöte. Då utses även 2 revisorer och 2 ställföreträdare för dessa för granskning av föreningens räkenskaper, som avslutas för kalenderår. — Styrelsen utser inom sig ordförande och ställföreträdare för denne, sekreterare, kassör och studieledare.

§ 3.

Som medlemmar kunna i föreningen efter styrelsens godkännande ingå inom Nuckö församling bosatta personer, som fyllt 14 år. Medlemmarna betala en årsavgift av 50 estn. mark, vilken avgift styrelsen äger rätt att nedsätta för mindre bemedlade medlemmar.

§ 4.

Föreningens möten avhållas å tider och platser, som styrelsen bestämmer, om möjligt en gång varje månad och minst 4 gånger årligen. Dessutom anordnas samkväm, fester eller utflykter, övningar, studie- eller arbetsaftnar så ofta styrelsen finner lämpligt.

§ 5.

Av influtna medlemsavgifter skola $\frac{2}{5}$ eller högst 20 estn. mark pr medlem överlämnas till S. O. V. mot villkor, att ungdomsföreningen äger rätt till S. O. V.-s möten sända en röstberättigad representant för varje 20-tal av sitt medlemsantal.

§ 6.

Mediem, som uppträder berusad eller på annat sätt handlar så, att föreningens arbete eller anseende lider skada därav, må efter styrelsens förslag, på föreningsmöte uteslutas ur föreningen. Röstning och beslut härom skall ske genom slutna omröstning (med skriftliga röstsedlar utan avlämnarens namn).

§ 7.

Uplösning av föreningen kan ej beslutas så länge minst 5 medlemmar önska uppehålla verksamheten.

§ 8.

Ändring av dessa stadgar kan ske, om minst $\frac{2}{3}$ av de närvarande medlemmarna rösta för ändringsförslaget å 2 på varandra följande månadmöten.

* * *

Detta är, som nämnts, blott ett förslag, som kan vara till ledning för blivande föreningar. Under förutsättning om anslutning till S. O. V. bör stadgarna givetvis före fastställandet även underställas S. O. V.-s prövning.

Det är att hoppas, att alla äldre, såväl S. O. V.-s medlemmar som övriga svenskar, skola gärna se och medverka till en ungdomens föreningsverksamhet efter de linjer, som här föreslagits. Det är ej frågan om att taga något ifrån hemmet och skolan; ungdomsföreningens uppgift är i stället att stödja hem och skola och särskilt hjälpa hemmet i och för fortsatt fostran av den ungdom, som lämnat skolan. Svenskhet och ansvarskänsla, glad tillförsikt och livslust, jordbruksintresse och hembygds kärlek! — må detta vara en lösen för svensk ungdomen och dess föreningar. Framtiden, som kanske får skörda ädla frukter av ungdomens arbete, skall minnas och ära detta.

Emil Adalberth.

RÄTTELSE.

I Birkas-nummret hade ett par förargliga tryckfel insmugit sig,

av vilka åtminstone ett par fordra rättelse. Så stod det „opaskägg“ istället för „opaskägg“ (på Ormsö svenska „stutsbarr“, på rikssvenska „mustasch“; båda orden äro förresten lånade från främmande språk). Detta „opaskägg“ motsvarar, vad som i somliga svenska landskap kallas „läppskägg“. Efter denna förklaring och rättelse böra de eljest meningslösa raderna kunna förstås. Att jag överhuvud använt detta Nucköord beror därpå, att jag anser, att de flesta inhemska orden äro så väl funna, att utifrån införda borde bannlysas i t. ex. Kustbon, som förresten anmärkas i en uppsats i Birkasnumret. Nog är „opaskägg“ lika bra som mustasch — om inte bättre. — Många exempel kunde uppräknas. Jag skall bara taga ett till. „Blypinn“ heter på „Aibosvensk“, vad vi rikssvenskar med ett halvtyskt låneord kalla blyerts (estn. pliiats). Nog är det första ordet lika bra som något av de andra. Detta vill jag säga för att understryka, vad som stod i den nämnda uppsatsen, nämligen att Aibosvenskan ej är ett så dåligt språk, som många härute hålla det för.

Så den andra rättelsen. I Birkassången stod — bortom fält och gröna hus. — Det skall vara gråa, även om jag hoppas, att i en ej alltför avlägsen framtid, vi skall kunna sjunga så, som det står i den sång, som här delvis omgjorts — — bortom fält och röda hus. — — Men det skall jag återkomma till en annan gång.

Per Söderbäck.

Efterskrift. För att ej missförstås vill jag tillägga att de som skriva i Kustbon i regel ej skola skriva på Aibosvenska. Det är ett talspråk och kan nog aldrig bli skriftspråk, därtill saknas en mängd förutsättningar, utan det bör rikssvenskan bliva, men — det bör då vara svenska, vilket enligt min mening betyder, att oförståeliga främ-

mande ord skola uteslutas. Vår för skall Kustbon använda sig av ord, som inte ens förstås av rikssvensk allmoge. Exempel återfinnas i den omnämnda uppsatsen, och ännu flera kunde framletas.

I övrigt tycker jag, att den mycket omtalade skrivklådan äntligen kunde yttra sig i ett livligare deltagande i insändandet av uppsatser och meddelanden till vår tidning. Densamme.

KRING SVENSKBYGDER

UTLANDSSVENSK KLUBB I REVAL

I Reval har man nyligen bildat en riks- och finlandssvensk klubb. Därom skrives i „Hufvudstadsbladet“ för den 6 februari följande:

Lördagen den 6 december i följ samlades på Hotell Kommerts i Reval ett trettiotal riks- och finlandssvenskar för bildande av en svensk klubb i Reval. Initiativtagarna voro svenska kontraktsprosten i Estland Erik Petzäll, grosshandlare Olof de Verdier, direktör Axel Holmquist och ingenjör Evald Hartman.

Till ordf. vid sammanträdet valdes prosten Petzäll, och till sekreterare direktör Holmquist, sedan herr de Verdier, den äldste närvarande rikssvensken hälsat samtliga välkomna. Den för tillfället uppgjorda föredragningslistan antogs, och de stadgar för klubben, som av inbjurderna utarbetats, antogos efter några smärre ändringar. Enligt dessa skulle klubben utgöra en självständig sektion av härvarande S. O. V. (Svenska odlingens vänner) som är en sammanslutning av estlands-svenskar och lokalavdelning av Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet. Stadgarnas första paragraf, „Svenska klubben i Reval vill samla riks- och finlandssvenskar till bildande och sällskaplig samvaro i ändamål att stärka det inbördes gemensamma och fördjupa kärleken till svensk språk och svensk kultur; dessutom vill klubben i ömmande fall ekonomiskt stödja nödställda stamfränder“, uttalar klubbens syfte. Den vill, utan att skilja sig från S. O. V., i vars styrelse den räknar med att få besätta

trenne platser, närmast arbeta för riks- och finlandssvenskarna i Estland.

Klubbens styrelse fick följande sammansättning: ordförande prosten Petzäll, viceordförande och tillika klubbmästare direktör Holmquist, sekreterare grosshandlare de Verdier, kassaförvaltare ingenjör Hartman. Till klubbens krönikor valdes fru Ingrid Ljungqvist-Melosch. Revisorer blevo direktör O Ingman och ingenjör F. Gellin.

På den utlagda anteckningslistan för deltagande i klubben tecknades 35 namn.

Söndagen den 1 februari hade klubben sin första sammankomst efter starten, varvid kontraktsprosten Petzäll höll föredrag över ämnet: „Några drag i Heidenstams diktning.“

KNEPEN ÄRO MÅNGA.

Underverkens tid är numera förbi. Därför bliva ofta personer, som ännu i våra dagar ha svaghet för övertro och mysticism utsatta för rätt stora ledsamheter, varom vi i följande, på samma gång roliga som sorgliga historia, få ett tydligt bevis på.

I en utkant av Nuckö socken belägna byn Digerskog, som nästan uteslutande bebos av ester, bor en svensk småbrukare, vilken förliden höst blev bestulen på åtskilliga matvaror, några skålpund garn m. m. Stölden förövades mitt på ljusa dagen, vid ett tillfälle, då mannen och hustrun voro borta på ett bönemöte i byn. Därav uppstodo misstankar, att tjuven icke kunde vara så värst avlägsen. Verkställda undersökningar gävo dock inga resultat. „När nöden är störst“, säger ordspråket, „är hjälpen närmast“. Hjälpen infann sig även här i en zigenares skepelse, som en vacker dag råkade vandra förbi och satte sig att vila ett tag utanför svenskens stuga. Mannen började samtala med zigenaren och under samtals gång kommo männen även händelsevis att tala om inbrottsstölden. Zigenaren tyckte att det icke var värt att vara ängslig för en sådan småsak. Ville bara herrskapet ge honom 100 mk. och en rågrödslimpa för besväret, skulle han genom signerier och konster laga så, att tjuven skulle hämta det stulna tillbaka, krypande på alla fyra. Den begärda ersättningen, som just inte var vidare svår att fullborda, antogs genast. Till att

börja med, tog zigenaren fram ett ägg, över vilket han läste några obegripliga glosor och slog sönder. Därefter begärde han 5000 mark, att narra tjuven fram med. Dessa pengar skulle han ge tillbaka, då det stulna skulle vara tillbakahämtat igen. Då han fått den begärda summan, sprang han till det närmaste skogsbrynet, klättrade upp på en gärdsgård och började vissla, gestikulera samt utstöta de besynnerligaste läten. Efter en stund kom han flämtande tillbaka med den goda nyheten, att han sett tjuven skymta fram bland träden, men hans konster, sade han, hade ännu varit för svaga att tvinga tjuven fram. Kunde nu bara herrn i all hast skaffa honom 5000 mk. till och dessutom sådana kläder, som någon haft på sig under vigseln, eller konfirmationen, så skulle saken om en stund vara klappad och klar. Den allt annat än ont anande svensken, som nu först blev rätt intresserad för saken, tog nu utan vidare betänkande fram 5 tusenlappar till och sprang därefter in i stugan efter sin nya vigselkostym, vilken zigenaren drog utanpå sina egna, kanske en smula för mycket begagnade kläder. Så sprang han ånyo till skogsbrynet och började vissla och gestikulera som förut och försvann så om en stund innåt skogen. Mannen ställde sig vid stugknuten, med ögonen vända mot skogsbrynet och började vänta med andlös spänning. Där väntar han kanske ännu i dag, ty ingen zigenare har sedan synts till. Rick Holtz.

DEN GÅNGNA VECKAN

I r i k e s.

Under de sista dagarna har huvudstaden gjort förberedelser till frihetsdagens firande i dag den 24 februari. Dagen, den sjunde frihetsdagen i ordningen, firas oskä i år mera storartat än vanligt och det med anledning av, att den fara, som den 1 december hotade vår nyvunna frihet, till vår lycka så lätt kunde avvärjas. Det vackra vädret gynnade dessutom den väl lyckade paraden i dag. Förutom den storartade paraden har det varit och äro i dag festliga tillställningar på flera ställen i staden för olika organisationer och skolungdom. Kort

och gott, dagen har firats på ett mycket värdigt sätt.

Utländet.

Av utrymmesskäl måste vi vad utlandsnyheterna beträffa, inskränka oss till att omtala endast en nyhet, nämligen, att till Finlands president den 16 korats landshövdingen i Viborgs län Lauri Kristian Relander.

Penningkurser

Revals börs.

20. febr. 1925

1 dollar	—	372	375
1 pund	—	1775	1790
100 rentmark	—	8875	8975
100 Fmk.	—	937	946
100 sv. kr.	—	10000	10125
1 estkrona	100	—	—
10 guldrub	—	1825	1940

REVALS TORGPRIS,

	per pund	Emk.	
Hela svin			35—43
Gädda	..	..	25—35
Abborre	..	..	15—20
Strömning	..	..	12—15
Smör	..	..	90—110
Mjök	.. stop	..	22—23
Gräde	..	..	130—150
Ägg	.. par	..	14—17
Rågmjöl	.. pud	..	460—480
Kornmjöl	..	..	400—460
Havre	..	..	230—250
Potatis	.. tsetw.	..	120—140

Ved finnes ytterst litet och begäres
Emk. 3000.— per famn.

Svenska Sockerfabriks A. B., Malmö.

socker, förpackat i paket om 2 à 2½ kg, finnes till salu hos alla specerihandlare.

Onsdagen den 11 mars 1925

hålles

T e a f t o n

med vackert program

å Riddaregatan 3, kl. 7 e. m.

Alla välkomna!

Söndagen den 1 mars 1925, kl. 11 f. m.

hålles S. O. S.

Å R S M Ö T E

å hotell Petersburg i Hapsal.

Samma dag kl. 8.30 f. m. svensk gudstjänst i Hapsals kyrka av prosten E. Petzäll.

Vormsö Kooperativa Handelsförening

har sitt

ordinarie sammanträde

den 27 februari kl. 3 e. m.,

i Hullo folkskola, vartill alla medlemmar inbjudas.

STYRELSEN.

Till salu

7 hästkrafters

lokomobil

Närmare meddelar Anders Liljebäck, Hullo, Wormsö.

Svenska Odlingens Vänners styrelse

sammankallas härmed till

styrelsemöte

i Hapsal å hotell Petersburg

lördagen den 28 februari 1925, kl. 8 e. m.

Dagordning: Budgeten för 1925 m. m.